بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/592
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަޙްމަދު ސަޢީދު، ގުލްޝަނުގެ، ގއ. ދެއްވަދޫ
- އިސްތިއުނާފުގެ ދެކޮޅު ފަރާތް: ފާސިލް އިބްރާހީމް، ސ. ފިނިފެނުވިލާ، މީދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބިޔަރު އިމާރާތް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބް ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

ނިމުނު ތާރީޚު: 07 ޖުމާދަލްއޫލާ 1442 / 22 ޑިސެންބަރު 2020

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިންމައި ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް: 05 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441 / 02 ޑިސެންބަރު 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 41/Cv-C-HD/2018
- **ނިންމި ތަން:** ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޜަން
- **ބާވަތް:** ބިމާއި އިމާރާތް ހުސްކޮށް ދިނުމާބެހޭ މައްސަލަ
- **ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް:** 15 މާރިޗު 2018
- **ނިމުން ތާރީޚް:** 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2019

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ޚިޔާލު، (މި ޤަޟިއްޔާ ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު އާއި ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ޚިޔާލަށް ތާއީދުކުރައްވައެވެ.)

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ދަޢުވާއާ ނިސްބަތުން ސަރުކާރު އަދި ފާޠިމާ އިބްރާހީމްގެ ދިފާޢުގައި ބުނެ އާ ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރައްވަން އެދި ގދ. ތިނަދޫ، ގުލްޝަން، އަބްދުލްމަޖީދު (ދރއ. ކާޑު ނަންބަރު A080535)ގެ ވަކީލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ. މިދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ދަށުން ދަޢުވާ ވަކީލެއް ނ. ކެޔޮދޫ، ފާރިމް އިބްރާހީމް (ދރއ. ކާޑު ނަންބަރު A056001) އެވެ.

ޝަރީޢަތުގައި ކުރެވުނު ދަޢުވާ

2. ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ދަޢުވާގައި ކުރެވުނު ދަޢުވާއަކީ، ފާރިމް އިބްރާހީމް އާއި ގދ. ތިނަދޫ، ގުލްޝަން، އަބްދުލްމަޖީދާ ދެމެދު 20 ޖެނުއަރީ 2010 ވާހަކަގައި ހުކުމްކުރި ދަޢުވާ ނަންބަރު 10421 ގެ ގޮތުގައިވާ ބިމާއި ހަވާލުކުރަން ވީ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެއްބަސްވުމާ އަބްދުލްމަޖީދު ހަވާލުކުރުމަށް ދޭން ޖެހޭ ފައިސާ، އެއްބަސްވުމުން ނިކުމެގެން އެކަށައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ސަބަބުން ހަމަވާ ގޮތުގެ ގޮތުގައި، އެއްބަސްވުމުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަވާލުކުރެވޭ ބިމާއި ގުޅޭ 35 އަހަރު ދުވަހުގެ ހަވާލުކުރާ ރ. -/12,600,000 (ބާރަ މިލިއަން ހަލައްކަ ލައްކަ) އަދި އަބްދުލްމަޖީދުގެ ވަކީލުން ފާރިމް އިބްރާހީމް އަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ހަވާލު ކުރަމުން ގެންދަވާފައިވާ އެއް، ފާރިމް އިބްރާހީމްގެ ވަކީލުން އަބްދުލްމަޖީދުގެ މައްޗަށް ކުރުވުމަށް ދަޢުވާކޮށްފައެވެ.[1]

---

[1] ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ދަޢުވާގެ ދަޢުވާ ފޯމު

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ

3. ސިވިލްކޯޓު ހުޅުމާލޭ ޑިވިޜަނުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަންކަމަކީ؛[2]

3.1. ފާސިލް އިބްރާހީމް އާއި އަޙްމަދު ޝުޖާޢުއާ ދެމެދު ހުޅުމާލޭ ލޮޓް ނަންބަރު 10421 ގެ ގްރައުންޑް ފްލޯރ ކުއްޔަށް ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރަންޖެހުނު ސަބަބު ކަމުގައި އަޙްމަދު ޝުޖާޢު ފާހަގަކޮށްފައިވާ ސަބަބަކީ އެ އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރެވޭނެ ފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުކުރެވެން ނެތް ކަމާއި، އަޙްމަދު ޝުޖާޢު އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު ވެފައި ވާކަން.

3.2. ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ނަގައި ދިނުމަށް ފާސިލް އިބްރާހީމް އެދިފައިވާ 35 އަހަރު ދުވަހުގެ ކުއްޔަށް ވާ -/12,600,000ރ. (ބާރަ މިލިއަން ހަލައްކަ ރުފިޔާ) އަދި އަޙްމަދު ޝުޖާޢުގެ ކިބައިން ފާސިލް އިބްރާހީމް އަށް ނަގައިދެވިދާނެ ފައިސާއެއް ނޫން ކަން.

3.3. އެއްބަސްވުމުގެ 11ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] ކުރި [illegible] [illegible] [illegible] ބަލައި، އެއްބަސްވުން [illegible] މުއްދަތު ކަމުގައިވާ 10 ފެބްރުއަރީ 2013 އިން އެއްބަސްވުން ނިމޭ ތާރީޚު ކަމަށްވާ 31 ޑިސެމްބަރު 2045 އަށް ވާ ކުރި ފާސިލް އިބްރާހީމަށް [illegible] ކަމާއި، [illegible] މުއްދަތުގެ ކުރި ނަގައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅުމުގެ ހައްޤު ފާސިލް އިބްރާހީމް އަށް ލިބިގެންވާ ކަން.

---

[2] ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލޭ ޑިވިޜަނުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް

ދަޢުވާގެ އުޞޫލު ބިނާކުރައްވާ މައިގަނޑު ސަބަބުތައް

4. ސިވިލްކޯޓުގެ ހުކުމާއި ނިންމުމުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ބިނާކުރައްވާ މައިގަނޑު ސަބަބުތައް ތިރީގައި ދަންނަވަމެވެ.

4.1. އަޙްމަދު ޝާހިދު އަލީ ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން އިން ދޫކުރައްވާފައިވާ ނަންބަރު 10421 (B-183) ގޯތީގެ ބިމުގައި އިމާރާތްކުރުން ކުއްޔަށް ދިނުމަށް ޤާސިމް އިބްރާހީމް އާއި އަޙްމަދު ޝާހިދު އާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައި ވާކަން އެނގެން އޮތުމާއި، ބަޔާންކުރެވުނު އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް ޤާސިމް އިބްރާހީމް ގެ ހަވާލުން ހުކުމް 10421 ގައި 04 (ހަތަރެއް) ބުރީގެ ފްލެޓްސްތަކެއް އަޅާއި 01 (އެކެއް) ސްޓޯރު އަދި، ތިރީބުރި އިމާރާތްކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮތުން.

4.2. މި އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ކަމުގައި 1 ޖަނަވަރީ 2011 އިން ފެށިގެން 31 ޑިސެމްބަރު 2045 ތާރީޚާ ހަމައަށް ޖުމުލަ 35 (ތިރީސް ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަޔާންކުރައްވާ ކަން އެނގެން އޮތުމާއި، އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަނުވަނީސް އަޙްމަދު ޝާހިދު 10 ފެބްރުއަރީ 2013 ގައި އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރައްވާކަން އަޙްމަދު ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ޤާސިމް އިބްރާހީމަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީއިން އެނގެން އޮތުން.

4.3. އެއްބަސްވުން އުވާލުމަށް ފަހު، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، އަޙްމަދު ޝާހިދު ބިމާހަވާލުވާ ވާކަން އެނގެން އޮތުން.

4.4. އެއްބަސްވުން ބާތިލް ކުރުން ޖެހުނީ، އަޙްމަދު ޝާހިދު އާއި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ވިދިޖެއްސާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް ޤާސިމް އިބްރާހީމް ތަނުގައި އިމާރާތްކުރައްވާފައި ކަމަށް އަޙްމަދު ޝާހިދު ބުނި ނަމަވެސް، އެކަން ސަރީޙަކަށް ސާބިތު ކޮށްދެވިފައި

ނުވާތީއާއި، އަޙްމަދު ސުޖާއު އެއްބަސްވުން ބާޠިލު ކޮށްފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގެ 11 ވަނަ މާއްދާ ކަމުގައިވާ "އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އައުން" މި މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި ވުން.

4-5. އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޤާސިމް އިބްރާހީމްއަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތަކާއި މަންފާއެއް އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމާ ހަމައަށް އެއްވެސް އުނިކަމެއްނެތި ދެމިގެންދާންޖެހޭނެކަން ދެފަރާތުން އެއްބަސްވުން ވެފައިވާ މަޤްސަދަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބެލުމުން އެނގެން އޮތުން.[3]

4-6. އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޤާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން [illegible] ނަންބަރު 10421 ގައި [illegible] ކޮށްފައިވަނީ ވިލާ [illegible] އެނގެން ނެތުން.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

5. ސިވިލް ކޯޓު [illegible] ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] 02 [illegible]

- [illegible]: ސިވިލް ކޯޓު [illegible] ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 [illegible] ނަންބަރު 24/76 [illegible] ގެ 2 ވަނަ މާއްދާ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] 2015/SC-A/02 [illegible] 6 ވަނަ [illegible] 2010/SC-A/02 [illegible]

---

[3] ސިވިލް ކޯޓު [illegible] ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 [illegible]

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ (ބ) އަދި (ޅ) ގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވެފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- **ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މުދާ މިލްކުކުރުމާއި މުދަލުން މުޢާމަލާތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަ އިރު އަދި 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޙައްޤެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ހިފެހެއްޓޭނީ މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢުއެއްގައި އެފަދަ ޙައްޤެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް [illegible] [illegible] މިންވަރަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނައިރު ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޜަނުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް

6. އަހްމަދު ޝުޖާޢު އަށް ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ދޫކޮށްފައިވާ ނަންބަރު 10421 (B-183) ގޯތީގެ ބިމުގައި [illegible] [illegible]ގެ ފަރާތުން އިމާރާތްކޮށް، އިމާރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible]އަށް ކުއްޔަށް ދިނުމަށް 20 އޭޕްރީލް 2010 ތާރީޚުގައި [illegible] [illegible] އާއި އަހްމަދު ޝުޖާޢު އާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވެއެވެ.[4] މި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތަކީ 01 ޖަނަވަރީ 2011 އިން ފެށިގެން 31 ޑިސެމްބަރު 2045 ގެ ނިޔަލަށް 35 އަހަރު ކަން އެއްބަސްވުމުގެ 4 އަދި 7 ވަނަ މާއްދާއިން ބެލުމުން އެނގެއެވެ.[5] އަދި 35 އަހަރުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެ ގޯތީގައި 4 ބުރީގެ ފައުންޑޭޝަނާއި 1 (އެކެއް) ސީޓް އަދި [illegible]

---

[4] ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޜަނުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ޙުކުމުގައި ހިމެނިފައިވާ "ކުއްޔަށްދިނުމާއި ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ އެއްބަސްވުން"

[5] ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޜަނުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ޙުކުމުގައި ހިމެނިފައިވާ "ކުއްޔަށްދިނުމާއި ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ އެއްބަސްވުން" ގެ 4 އަދި 7 ވަނަ މާއްދާ

ނިންމުމަށް ޖާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން ކުރާ ޚަރަދުތަކާއި، އެއްބަސްވުމުގައި ޝަރުޠުކުރާ ވަގުތު ޖާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އަނބުރާ ސަޖާދު އަށް ދޭ 200,000/-ރ. (ދެލައްކަ ރުފިޔާ) އެވެ.[6] 35 އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި އިތުރު އެއްވެސް ފައިސާއެއް ޖާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އަނބުރާ ސަޖާދު އަށް ދޭކަށް ނުޖެހެއެވެ. އަދި އިތުރު އެހެން ކަމެއް ޖާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އަނބުރާ ސަޖާދު އަށް ކޮށްދޭކަށް ނުޖެހެއެވެ. އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ކުއްޔަށް ދޭ ފަރާތުގެ އިޚްތިޔާރުން ނުވަތަ ކުއްޔަށް ދޭ ފަރާތުން އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެންނަން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ، ދެފަރާތުން އެއްބަސްވުން އުވާލަން ޖެހިއްޖެނަމަ، އެއިރުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ދިނުމަށާއި ބަލައި، 35 (ތިރީސް ފަހެއް) އަހަރުގެ ކުރީގެ ފައިސާ ކުއްޔަށް ދޭ ފަރާތުން ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތަށް ދޭން ޖެހޭނެ ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގެ 11ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެންވެއެވެ.[7]

7. ބަޔާންކުރެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޖާސިމް އިބްރާހީމަށް ކުއްޔަށް ދީފައިވާ ބިން، ބޭނުން ނުކުރެވޭގޮތަށް އަނބުރާ ސަޖާދު ބިން ބަލައިގަތުމާއި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމާ ކަމަށް ބުނެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަނބުރާ ސަޖާދު އަމަލުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުން އެދި ޖާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އަނބުރާ ސަޖާދުގެ މައްޗަށް ހުޅުމާލޭ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވާފައި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 111/HMC/2013 ޤަޟިއްޔާއިން އެ މައްސަލަ ބަލާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މައްސަލަ ބަލައި، ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ސާބިތު އެއްބަސްވުމުގައި ނޫން ކަމަށް ބަލާއިރު، އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމަށް އަނބުރާ ސަޖާދު އަށް ޙަވާލުކުރުމުން އަނބުރާ ބަލައިގަތުމަށް ބޭނުން ކަމަށް ނިންމާ ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.[8] އެ މައްސަލަ ޖާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/359 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރިއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ

---

[6] ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލޭ ޑިވިޜަނުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ބަޔާނުގައި ހިމެނިފައިވާ "ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ އެއްބަސްވުން" ގެ 5ވަނަ މާއްދާ

[7] ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލޭ ޑިވިޜަނުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ބަޔާނުގައި ހިމެނިފައިވާ "ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ އެއްބަސްވުން" ގެ 11ވަނަ މާއްދާ

[8] ހުޅުމާލޭ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 111/HMC/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ޙުކުމް

ހައިކޯޓުގައި އެ މައްސަލަ ބަލައި، ބަޔާންކުރުމުން އެއްބަސްވުމުގެ އޭގެ ޝަރުޠުން [illegible] އެއްބަސްވުމެއް ކަމަށް ބެލުން ސަބަބަކީ އަދި ޝަރުޢީ ހަމަތަކެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަންފީޛުކޮށްފައިވެއެވެ.[9]

8. ތަންފީޛުކުރެވުނު މައްސަލަ ހުޅުމާލެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 521/HMC/2015 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލަމުން ދަނިކޮށް، ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޝަން އުފެދުމާ ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޝަންގެ ނަންބަރު 22/Cv-C-HD/2016 (521/HMC/2015) ޤަޟިއްޔާއިން އެ މައްސަލަ ބަލާފައިވެއެވެ. [illegible] ދިޔައިރު އަހުމަދު ސުޖާއު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ޖާސިމް އިބްރާހީމް އަހުމަދު ސުޖާއު ޢުމުރު 35 އަހަރުދުވަހުގެ [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައިވާ [illegible] އަހުމަދު ސުޖާއުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖާސިމް އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖާސިމް އިބްރާހީމް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޖާސިމް އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި އެ މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޝަނުން ހުކުމް ކޮށްފައިވެއެވެ.[10]

9. [illegible] ހުކުމާ ގުޅިގެން އެއްބަސްވުމުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަދަލު ހޯދުން އަދި ޖާސިމް އިބްރާހީމް، އަހުމަދު ސުޖާއުގެ މައްޗަށް ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޝަނުގައި ދަޢުވާ ކޮށްފައިވެއެވެ. އެ މައްސަލަ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ހުކުމް ކޮށްފައި ވެއެވެ.[11] އެ [illegible] [illegible]

---

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/359 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ހުކުމް

[10] ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޝަންގެ ނަންބަރު 22/Cv-C-HD/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ހުކުމް ރިޕޯޓު

[11] ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލެ ޑިވިޝަންގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު

ނުޖެހިގެން، ދަރު ކޯޓުގައި ދަޢުވާ ލިބުނު އަޙްމަދު ސުޢާދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރިއެވެ. މިއީ، އެގޮތުން ބެލެވުނު އިސްތިއުނާފީ ވަސީލަތެކެވެ.

10. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓު ހުކުމްކުރި ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ގެ ސިޓީއާ ހިމެނޭ ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އެގޮތަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ގއ. ދިއްގަރު، ގެންގޮސް، އަޙްމަދު ސުޢާދު ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ފާސްކުރި ބައިތަކުން، މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަހުން ކަނޑައެޅުނު ފާހަގަކުރެވުނު ވާހަކަތަކެވެ.

އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު

11. އަޙްމަދު ސުޢާދު އާއި، ވާސިލް އިބްރާހީމް އާދަމް 35 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ވާސިލް އިބްރާހީމްގެ މައްޗަށް އޮތް ބިނާއެއް ހުރުމުގައި އޮތް އަޙްމަދު ސުޢާދުގެ ނަންބަރު 10421 (B-183) ގޯތިގައި 4 ބުރީގެ ޢިމާރާތެއް ބިނާކޮށްދިނުމާއި 1 (އެކެއް) ބުރިން އަދަދެއް ޖެހިޔުން ވާސިލް އިބްރާހީމް ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ނިންމާފައިވި،[12] އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރާ ވަގުތު ދީ -/200,000ރ. (ދެލައްކަ ރުފިޔާ) އަޙްމަދު ސުޢާދު އަށް ދިނުމެވެ.[13] ބިނާކުރަން ފަށާ ވާސިލް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ސުޢާދު އަށް ދިނުމަށް ނުވާތީވެ މައްޗަށް އެއްވެސް ސަރުކާރުތަކެއް އޮތް ހުރިހާ ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދިނުމަށް އެއްވެސް ފައިސާއެއް ވާސިލް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ސުޢާދު އަށް ދޭންޖެހޭކަން އެނގެއެވެ. 4

---

[12] ސިވިލް ކޯޓު ހުކުމްކުރި ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ގެ ސިޓީއާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާ "ކަމުގައިވާ ހިމެނޭ އެއްބަސްވުން" ގެ 6 ވަނަ މާއްދާ

[13] ސިވިލް ކޯޓު ހުކުމްކުރި ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ގެ ސިޓީއާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާ "ކަމުގައިވާ ހިމެނޭ އެއްބަސްވުން" ގެ 5 ވަނަ މާއްދާ

ކުރީގެ ފައުންޑޭޝަނަކާއި 1 (އެކެއް) [illegible] [illegible] ތިރީބުރި ޤާސިމް އިބްރާހީމް ހިންގާފައި [illegible] [illegible] ވެއެވެ. ނަމަވެސް [illegible] ނިންމައި ޤާސިމް އިބްރާހީމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުވާލު އުފައްދާފައި ވެއެވެ. އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުން [illegible] ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަކީ 35 އަހަރުގެ މުއްދަތަށް (1 ޖަނަވަރީ 2011 އިން 31 ޑިސެމްބަރު 2045 އަށް) އިމާރާތުގެ ތިރީބުރި (ގްރައުންޑް ފްލޯ) ޤާސިމް އިބްރާހީމް ބޭނުންކުރުމުގެ [illegible].

.12 ކޮންޓްރެކްޓްތަކާބެހޭ ޤާނޫނު[14] ގެ 19 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާއަކީ ކޮންޓްރެކްޓެއް ފުރިހަމަވީ ކަމުގައި ބެލެވޭ ތިން ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ މާއްދާއެކެވެ. މިގޮތުން ފުރަތަމަ ގޮތުގެ ގޮތުން އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވަނީ "ކޮންޓްރެކްޓެއްގައިވާ ޝަރުތުތަކަށް އެއްގޮތަށް [illegible] މަތިން، އޭގެ ބައިވެރިޔަކަށް ލިބޭ ކަންތައްތައް ނިންމުން"[15] މިފަދައިންނެވެ. މިފަދައިން ބަލާއިރު، ކޮންޓްރެކްޓްގައި ހިމެނޭ [illegible] ބަލައިގަތުން، [illegible] ކޮންޓްރެކްޓްގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުމުން [illegible] ކޮންޓްރެކްޓް ފުރިހަމަވީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަކީ 35 އަހަރުގެ މުއްދަތަށް (1 ޖަނަވަރީ 2011 އިން 31 ޑިސެމްބަރު 2045 އަށް) އިމާރާތުގެ ތިރީބުރި (ގްރައުންޑް ފްލޯ) ޤާސިމް އިބްރާހީމް ބޭނުންކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ވާކަން، އެފަދައިން [illegible] [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ. އަދި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ޤާސިމް އިބްރާހީމަށް ލިބިފައި ނުވެއެވެ.

---

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

[15] ކޮންޓްރެކްޓްތަކާބެހޭ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91) ގެ 19 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

އަޙްމަދު ސާލިޙުގެ ވާރިސުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުން

13. އެއްބަސްވުމުގައިވާ މިންވަރަކަށް [illegible] ގޯތިގައި އިމާރާތްކުރުން ނިމި [illegible] މާގިނަ ދުވަސްތަކެއް [illegible] އެއްބަސްވުން ބާޠިލުވެފައިވާކަން 10 ފެބްރުއަރީ 2013 ގައި އަޙްމަދު ސާލިޙުގެ ވާރިސުން ޤާސިމް އިބްރާހީމަށް ސިޓީއަކުން އަންގާފައިވެއެވެ.[16] އަދި އަޙްމަދު ސާލިޙުގެ ވާރިސުން [illegible] ([illegible]) [illegible] ޤާސިމް އިބްރާހީމް ތަން ބޭނުންކުރަމުން ހުރަސްއަޅައި ތަން [illegible] ވަނީ އެ ގޯތި ހއ. އިހަވަންދޫ، [illegible] [illegible] ފާއިޒް އަށް ވިއްކާފައި 28 އޮކްޓޫބަރު 2014 ގައި ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީ [illegible] ނަމަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން،[17] އަޙްމަދު ސާލިޙު އާއި ޤާސިމް އިބްރާހީމް އާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގައި، ޤާސިމް އިބްރާހީމްގެ ހުއްދައާ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އިމާރާތް ހުންނަ ބިން ވިއްކައި ނުވަތަ [illegible]، ނުވަތަ ބިމުގެ މިލްކުވެރިކަން އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުކޮށްގެން ނުވާނެކަމުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

14. އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ކުއްޔަށް ދޭ ވާރިސުންގެ [illegible] ނުވަތަ ކުއްޔަށް ދޭ ވާރިސުން އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެންނަން ބޭނުންވެގެން ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެ އެއްބަސްވުން އުވާލަން ޖެހިއްޖެނަމަ، އެއިރުގެ މާކެޓްގައި ތަންތަނުގެ ކުލި ހުންނަ މިންގަނޑުން ބަލައި، 35 (ތިރީސް ފަސް) އަހަރުގެ ކުލީގެ ފައިސާ ކުއްޔަށް ދޭ ފަރާތުން ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތަށް ދެއްކުމަށް ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[18] ނަމަވެސް އަޙްމަދު ސާލިޙުގެ ވާރިސުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރިކަން އަންގައި، ތަން އަތުލައިގަތުމަށް އެއްބަސްވުމުގެދަށުން ޤާސިމް އިބްރާހީމަށް އަޙްމަދު ސާލިޙުގެ ވާރިސުން ދޭން ޖެހޭކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައިވާ

---

[16] އަޙްމަދު ސާލިޙުގެ ވާރިސުން ޤާސިމް އިބްރާހީމަށް 10 ފެބްރުއަރީ 2013 ގައި ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ މި މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައި.

[17] ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަންގެ ނަންބަރު HDC(161)-EM/95/2020/4 (13 ޑިސެންބަރު 2020) ސިޓީ

[18] ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހިމަނާފައިވާ "ކުއްޔަށްދިނުމާއި ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ އެއްބަސްވުން" ގެ 11ވަނަ މާއްދާ

ބަދަލު ކަމަށްވާ 35 (ތިރީސް ފަހެއް) އަހަރުގެ ކުރީގެ ފަހިއްސާ ދިވެހި ނޫންކަމަށް ދެމެހެއްޓުމުގެ ބަދަލު އެނގެން އޮވެއެވެ. އަދި އޭގެފަހުން ފާސްވި ޤާނޫނީ ތަން އަސާސީ ހުށަހަޅާފައި 06 މާރިޗު 2013 ގައި ފާސްކުރި ޑްރަގްސް ކޯޓު މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެމިއާރު އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް އެކަން ފާހަގަކޮށް އެ ގޮތް ފިޔަވައި ފާސްވި ޤާނޫނުގެ ބައެއް މާނަ ދިނުމާ ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[19]

15. އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނަނީ ކޮއިގައި 4 ގްރާމްގެ ފައިސާއިސްކަންތައް 1 (އެކެއް) ސީޓް އަހަރު ދިރިއުޅޭ ފާސްވި ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއިގޮތުން ނިންމުމާނުގެކަމަށެވެ. އެ ގޮތުގައި 4 ގްރާމްގެ ފައިސާއިސްކަންތައް 1 (އެކެއް) ސީޓް އަހަރު ދިރިއުޅޭ ފާސްވި ޤާނޫނީ ނިންމާފައިވެއެވެ.

16. އެ މައްސަލައަކީ ކަނޑައެޅޭ ވަގުތު ފުރުޞަތެއް އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައި ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް އިމްތިޔާޒުތަކާ ގުޅުންހުރި ޖިނާއީ ގޮތުގައި ބަލަންކަނޑައަޅަން ހަމައެކަނި ޤަވާޢިދުތަކުގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ފެންވަރުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި، ސަރުކާރުން ހަމަޖެހިފައި ފާސްކުރިކަމާއި ފެންވަރުގައި ދިފާޢުގެ ނުވާކަމަށެވެ. އަދި ފާސްވި ޤާނޫނުގެ ފަރާތުން އިމްތިޔާޒު ކަނޑައަޅަނީއެވެ، ނަމަވެސް އެއްބަސްވުމުގައިވާ މިންވަރަށް އިމްތިޔާޒު ދިނުމަށްފަހު އެއްބަސްވުމާ ދިމާވާ އިމްތިޔާޒު ކަނޑައަޅާފައިވާ/ކަނޑައަޅާފައިވާ އަމަލު އެހެނިހެން ޝަރީޢަތް އެއް ފަރާތަކުންވެސް އެކަމުގެ ތަރަދުދުކުރުމަށް ފާސްވި ޤާނޫނުގައި އެކަށައަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ދާއިރާގެ އިމްތިޔާޒުތަކަށް ނަމަވެސް ގުޅުންހުރި ކޮމިޓީތަކުގެ ފެންވަރުގައި އެފަދަ އެއްބަސްވުން ސަރުކާރުގެ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ހަމަޖެހިފައިވާކަން އެނގެއެވެ. ނަމަ އެހެނިހެން އިމްތިޔާޒުކަނޑައަޅަނީ ނަމަވެސް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ފެންވަރުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ދިފާޢު ކަމަށް ބެލެވިގެން ކަމާބެހޭ އެއްބަސްވުން ފާހަގަކޮށްފައި ވާ ޤާނޫނުގައި އެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެ މައްސަލައަކީ ކަނޑައަޅާފައި ކަމާބެހޭ ދާއިރާގެ ފެންވަރުގައި ދިފާޢު ހަމަޖެހިފައިވާ އެއްބަސްވުން ސަރުކާރު އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް އެނގެއެވެ.

---

[19] ހުކުމްގެ ފަހެއްޓިފައި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 111/HMC/2013 ފާސްވި ނިންމުމުގެ ޤަޟިއްޔާ/

އަދި އެފަދަ ރަސްމީ އެއްވެސް ލިޔުމެއް އަޙްމަދު ސުޢޫދުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އަޙްމަދު ސުޢޫދުގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ކޯޓަކަށް އެފަދަ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް އެނގޭކަށް ނުވެއެވެ. ކަން މިހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބެލުމުގެ އަޙްމަދު ސުޢޫދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމާ [illegible] [illegible] [illegible] ނެތެވެ.

17. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ސުޢޫދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ސުޢޫދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible]، [illegible] އަޙްމަދު ސުޢޫދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2013/HC-A/359 [illegible] [illegible] [illegible].

"ވިޝުއަލް އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓް"

18. މި މުޢާމަލާތުގައި އަޙްމަދު ސުޢޫދު [illegible] [illegible] [illegible] 06 [illegible] 2013 އިން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ސުޢޫދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "ވިޝުއަލް އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓް" [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

ޖަހާފައި ވެއެވެ. ނަމަވެސް މިއީ ކަމާބެހޭ ރަސްމީ ފަރާތަކުން ހުއްދަދީފައިވާ ސިވިލް ސްޓްރަކްޗަރަލް އިންޖިނިއަރ އެއްކަން އެނގޭ ހުއްދައިގެ ނަންބަރެއް ޖަހާފައި ނުވެއެވެ. އަދި މުހައްމަދު [illegible] [illegible] އަކީ ކާކުކަން އެނގެން އިތުރު އެއްވެސް ތަފްސީލެއް ނެތެވެ. ހަމައެކަނި މުހައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] ހުރި ވާހަކަތަކުގެ ޞައްޙަކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުގައި އެދިފައިވާކަމެއްވެސް އެނގެން ނެތެވެ. އެ [illegible] ރަޖިސްޓްރީގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2015/SC-A/02 [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށް ދީފައި ނުވެއެވެ.

19. މިކަމުގައި އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓެވެ. މި ރިޕޯޓަކީ އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 111/HMC/2013 [illegible] އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނެތެވެ. [illegible].

20. ދަށު ކޯޓުގެ (ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން [illegible]

ހުށަހަޅާފައިނުވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އެ [illegible] ސާބިތުކުރެވިފައި [illegible] އެ [illegible] ދެކެމެވެ.

21. [illegible] "[illegible]" [illegible]

22. ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު[20] ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ "[illegible]" [illegible]

---

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76

23. ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު[21] ގެ 23 ވަނަ މާއްދާއަކީ ގެއްލުމަށް ބަދަލުދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާއެކެވެ. މިގޮތުން އެ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި ވަނީ އަންނަނިވި އިބާރާތުގައެވެ.

(ހ) "ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ބައިވެރިޔަކު އެ ކޮންޓްރެކްޓާ ޚިލާފު އަމަލެއް ކޮށްފިނަމަ، އެއަމަލެއް ކުރުމުން ލިބުނު ގެއްލުމަކަށް އެއަމަލުކުރި ފަރާތުން، ބަދަލުދިނުން ލާޒިމުވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުން ބަދަލުދިނުން ލާޒިމުވާނީ ގެއްލުމަކީ:

(1) ކޮންޓްރެކްޓާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ސީދާ ލިބޭ ގެއްލުން.

(2) އެފަދަ ޚިލާފު އަމަލެއް ކުރުމުން ލިބިދާނެކަން ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރިންނަށް އެނގިފައިވާ ގެއްލުން."

މި މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އަސަރު [illegible] ކޮންޓްރެކްޓް ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ސީދާ އިޤްތިޞާދީ އަދި ލިބިފައިވާ ގެއްލުމަކީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ސީދާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުކަމުގައިވާތީ، މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދޭންޖެހޭކަން އެނގެއެވެ.

24. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މުދާ މިލްކުކުރުމާއި މުދަލުން މުއާމަލާތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޙައްޤެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ހިފެހެއްޓޭނީ މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢެއްގައި އެފަދަ ޙައްޤެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ހިފެހެއްޓޭނީ ޤާނޫނުން މިންވަރަކަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ސިވިލް ކޯޓު ހުކުމް ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއަކީ، "މިސްއަލަ އިންސާފުވެރިކޮށް ދިރާސާ" އާ ގުޅިގެން ހިޔާލު ފާޅު ވަޒަންކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއަކަށްވުމާއި އިސްތިއުނާފު ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކުގައި އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާތީ މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

---

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

25. ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ޝުޖާޢު ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި [illegible] ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ފެނުނީ ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލޭ ޑިވިޜަންގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތްކަމަށެވެ.

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓު ހުޅުމާލޭ ޑިވިޜަންގެ ނަންބަރު 41/Cv-C-HD/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ގއ. ދެއްވަދޫ، [illegible]، އަޙްމަދު ޝުޖާޢު ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ހުކުމް ބަދަލުނުގެނެސް ޝަރުޢީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ތިބި ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] އިއްތިފާގުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކުރައްވައިފީމެވެ.